

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R.P. Richardi Lyncei ... Vniversa Philosophia Scholastica

Complectens Metaphysicam, id est, Scientiam de Ente incorporeo, seu
transnaturali

Lynch, Richard

Lvgdvni, 1654

II. De habituum causalitate, causa, & supernaturalitate.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95247](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95247)

Nihil enim eorum, quae sunt natura, aliter assuescit: ut lapis, cui quidem natura competit ferri deorsum, nunquam assuescit ferri sursum, neque si millies ipsum assuefaciendi causa sursum quispiam prouideret: simili modo nec ignis ferri deorsum, nec aliud quidpiam aliter quam sibi natura competit, assuescet. Ad postremum argumentum infra constabit.

4 Parisiensis libro 1. de fide, & legibus fol. 11. Maior in 4. dist. 4. & alij, quos suppressis nominibus memorat Palacius in 3. dist. 23. disp. 1. omnes habitus præter infusos, de quibus non agimus, tam intellectui, quam etiam voluntati denegant. Aliqui etiam Nominales cum Ochamo, & Gabriele, licet intellectui habitus largiantur, ad eos tamen voluntati negandos valde propendunt. Mouentur autem, quia actus supernaturalis non generant habitus supernaturales, sed eos infusos supponunt: ergo etiam actus naturales voluntatis habitus naturales a speciebus distinctos minime generantur. Hinc tamen argumento cap. sequenti satisfit. Nouentur secundo, quia species impressæ mediis cognitionibus, quas dicunt, sufficienter voluntatem inclinare, & facilitare possunt: habitus ergo distincti superfluent. Verum huic etiam argumento, & aliis similibus factum est satis, cum de habitibus intellectualibus nuper ageremus. Contrariam ergo sententiam amplector: tum quia inter scholasticos multo magis communis est: & si nuper relatos excipias, reliquorum omnium suffragio firmatur. Tum etiam quia eadem argumenta, quæ habitus in intellectu probant, in voluntate parem vim habent, si recte adhibeantur. Tum demum, quia id habet peculiare voluntas præ intellectu, & quauis alia potentia necessaria, ut sit indifferens ad hoc obiectum, vel illud amplectendum, etiam in sensu composito earundem specierum: ergo ad hanc indifferentiam inclinandam, & quodammodo determinandam habere debet aliquam facilitatem, quæ cum in speciebus consistere nequeat, habitus quidem esse debet, qualem superius exposuimus. In appetitu etiam sensitivo hominis habitus inesse docent cum Aristotele 1. Ethicor. cap. vii. & 3. Ethicor. cap. 3. & B. Thoma 1. 2. quæst. 50. art. 8. plerique Philosophi, & Theologi: quæ vero in huiusmodi habituum impugnationem, & propugnationem argumenta adduci possunt, non alia sunt præter ea, quæ nuper examinauimus. Pari etiam ratione phantasiam, siue cogitationem hominis habitibus præditam esse cum Aristotele, & B. Thoma ubi supra art. 4. dicendum est. Quod autem ad appetitum sensituum, & phantasiam beluarum attinet, me iudice negari nequit, suas illis inesse facultates stables, seu permanentes: tum quia disciplinæ capaces sunt, & plurium actuum exercitio aliis similibus assuescunt, eosque postea facilius, promptius, & maiori cum dexteritate exercent. Tum etiam, quia species præteritorum habent, quas tamen non sicut vulgo explicari solent, sed ab habitibus indistinctas esse cap. præcedenti statuimus, nisi natura subiecti obstat. Cæterum tales facultates beluinarum habitus appellari non debent: eo nimirum quod omnis, & quauis facultas permanens habitus dici solet, sed ea præcisè, quæ vel dominio rationis subdita, vel certe cum eo coniuncta est.

CAPVT II.

De habituum causalitate, causâ, & supernaturalitate.

5 Quid attinet ad causalitatem, rationemque fluendi habitus cuiusvis propriam: Aureolus, & Durandus censent, habitum non efficienter, sed dispositiue ad actus suos concurrere. Primo, quia intellectus, aut voluntas videtur sufficiens causa effectiua suorum actuum. Secundo, quia, iuxta omnes, habitus propriè sumptus aliter concurrunt, ac potentia, & habitus supernaturalis instar potentia habens. Tertio, quia actus producit habitum: ergo non è contrario: sic quia lux producit calorem, calor lucem inuicem non producit. Quarto, quia nihil est in actu, quod habitus efficiat: non enim substantia actus, ad quam sufficit potentia, non modus aliquis, ut inferius constabit. Verum B. Thomas cum asseclis, Ochamus cum suis, Suarez, Almainus, & alij docent habitum efficienter concurrere ad suos actus. Primo, quia nequeunt concurrere in genere causæ formalis, aut materialis, ut constat, nec in genere causæ finalis, seu directiue, cum solius cognitionis, & amoris proprium esse videatur hac ratione concurrere: igitur in genere causæ efficientis: nisi quis dicat eum concurrere præcisè remouendo impedimentum aliquod prohibens actum: siue per modum conditionis sine qua non: & hoc falsum est: nam sæpè acquirit quis paulatim vnum habitum, quin præextiterit in eo contrarius habitus, cuius impedimentum auferat: ut si quis absque eo, quod iniustus esset, habitum iustitiæ, aut è contrario acquireret. Secundo, quia si habitus non efficienter, sed directiue, & per modum inclinantis potentiam, ad eius operationem concurreret: sanè nihil aliud esset respectu potentia, quam quædam preces illam sollicitantes, ut exeat in actum: hoc autem omnino falsum est: aliàs enim eiusmodi facilitatem habitualement semper quis sentiret, esto actu non operaretur, neque etiam opera cogitaret: tunc namque qualitatem illam precariam, & habitualement, quasi illecebram haberet: hoc autem cum experientia repugnet, dicendum est, facilitatem potentia ab habitu prouenientem in minori eius conatu, & efficacie consistere: hoc enim dato, ante ipsam operationem actualem, operandi facilitatem nunquam experiemur.

6 Ego, tamen si utramque sententiam probabilem arbitror, haud parum tamen inclinor ad distinguendum inter habitus potentia intellectiua, habitusque potentia volitiua; & his concursum solum directiuum, illis concursum effectiuum assignandum. Ratio huius discriminis est: quia potentia intellectiua cum necessaria sit, ac summe determinata ad suum actum, neutiquam eget habitu, per quem ulterius determinetur, sine cuius directione amplius inclinatur: vnde non nisi ut eius concursus effectiuus minuatur, habitum admittet, ut supra dicebamus: at habitus concursum effectiuum intellectus minuire nisi efficienter concurrente nequit. Hac autem ratio non militat in habitibus voluntatis, quæ est huius libertas vnde non nisi directiue concurrent ad suos actus: nulla enim est necessitas concursus effectiui, & maioris: quo argumento cognitionem non efficere amorem, aut præmissas conclusionem, aut intentionem etiam electionem sæpè probauimus.

7 Ad primum argumentum pro sententia Aureoli, & Durandi respondeo intellectum esse causam effectivam sufficientem suorum actuum, sed præsentem habitu concursum suum temperare, ut sæpe sæpius accommodatè rerum naturis aliis etiam vluenit. Ad 2. respondeo, licet habitus efficienter concurrat non minus quam potentia, & habitus supernaturalis; cum tamen non ad simpliciter posse, sed ad facile posse nec ad primum actum, sed ad sequentes necessarium esse, atque his nominibus eius concursus quoad modum differre à concursu potentia, & habitu supernaturali. Ad tertium respondeo, actum iuxta plures non efficere habitum, & è conuerso: quid enim interest hoc non solum in causis vniocis, sed etiam in æquiuocis aliquando euenire; præsertim cum non pauci doceant, dispositiones accidentales ad formam substantialem ignis, cum primo produci-tur, eam adæquatè, vel inadæquatè efficere, ab ea vero in sequentibus instantibus efficienter illas conferuari. Ad quartum varij variè respondent: alij enim cum Godofredo docent, habitum efficere actum quoad modum intensiōis ab eo realiter distinctum, non vero quoad eius substantiam: alij vero cum Henrico, & B. Thoma docent, eum concurrere ad modum facilitatis actui superadditum: neutra tamen solutio satisfacit; tum quia si quis me ad lapidem portandum iuuare veller, & non lapidem ipsum, sed aliquid ei adiacens, & ad latus existens mecum portaret, haudquaquam me iuuaret, aut alleuaret: similiter ergo habitus, si non ab substantia actus, sed ad modum eius realiter distinctum concurrat, non poterit potentiam iuuare, aut alleuare ad hoc, ut substantiam actus producat. Tum etiam, quia intensio actus ab eius substantia non distinguitur: facilitas etiam est denominatio extrinseca actui à potentia magis inclinata, & expedita proueniens: perperam ergo substantia actus potentia, & modus intensiōis, vel facilitatis habitui assignatur. Ad primum argumentum pro secunda sententia respondeo, hoc, quod est dirigere, non tantum cognitionis, & amoris actualis, sed etiam habitualis proprium esse: & hos mortuo modo, illos vero virali modo dirigere, & allicere. Ad secundum respondeo, multoties non sentiri facilitatem habitualemente ante operationem, non quia illa facilitas in conatu actuali, & concursu effectiuo potentia, & habitus consistat; sed quia vel in concursu directiuo consistit, vel quia haud raro ad alia obiecta distrahimur, vtrū facilitas habitus propria in solo ipso consistat.

8 Quod spectat ad causam, à qua efficienter produ-citur habitus omnis, aliqui cum Durando, & Buridano tenent, eum effici à sola potentia: alij vero cum B. Thoma malunt, eum effici adæquatè à solo actu: quamuis autem hæ sententiæ sint probabiles, paulo tamen probabilius mihi videtur, habitum effici tam à potentia, quam ab actu: quod enim non fiat à sola potentia probatur: tum quia absque fundamento negatur actui efficacia in habitum, quem quasi semen alterius actus sibi similis in potentia relinquit: tum etiam, quia actus si non est causa effectiua habitus, vel est actio productiua illius, ut vult Buridanus: & hoc falsum est; quia alias Deus posito actu habitum supernaturaliter impedire non posset: aut actus est mera dispositio potentia ad habitum recipiendum, ut vult Durandus: & hoc non minus à vero abhorret: alias non posset conservari naturaliter habitus sine actu, dependenter à quo generatur, sicut forma ignis sine dispositionibus præuiis ex natura rei conservari nequit. Quod autem habitus non fiat à solo actu

suadetur: quia potentia se sola, atque in absentia actus adæquatè conservat habitum: quidni ergo ad primam eius productionem virtutem effectivam habeat, quamvis ob consortium actus eam attemperet, ac moderetur. Antecedens autem constat: alias conservatio habitus vitiōsi in Deum refundi deberet, tanquam causam particularem loco actus vitiōsi substitutam.

Quod demum attinet ad supernaturalitatem habituum, dubitabis tertio, an dentur aliqui habitus acquisiti supernaturales? Respondeo affirmatiue cum P. Hurtado, Arriaga, & aliis: cur enim actus naturalis temperantiæ habitum generet eiusdem secum ordinis, & non actus supernaturalis temperantiæ, qui longe perfectior est? Rursus exercitio actuum supernaturalium aliqua facilitas ad alios similes comparatur, ut experientia non vnius quidem hominis, sed aliquorum indeterminatè, quos Ecclesia iustos esse constat, perspicuum est: at non facilitas naturalis: ergo supernaturalis. Obiciunt tamen primo alij oppositum existimantes: actus supernaturales temperantiæ, v.g. supponere habitum infusum supernaturalem temperantiæ: supponit enim gratiam habitua-lem in iusto: simul autem cum gratia habituali primo infusa habitus omnium virtutum supernaturalium, tam moralium, quam Theologicarum primo infunduntur, & simul etiam cum augmento meritorio gratia habitus infusi virtutum omnium meritorie augentur, & intenduntur: cum ergo actus supernaturalis temperantiæ habitum supernaturalem temperantiæ supponat, ad quid alium generabit: id enim erit actum agere. Respondeo, habitum supernaturalem infusum temperantiæ ad eius actum præsuppositum esse non eiusdem, sed diuersi ordinis ab habitu supernaturali temperantiæ acquisito: alter enim dat simpliciter posse, alter facile posse: alter est potentia quadam supernaturalis, alter verò, non potentia, sed proprie habitus: unde supposito priori, posterioris acquisitio, & generatio superuacanea erit. Obiciunt secundo: peccator simul cum gratia omnes habitus supernaturales amittit: à Concilio namque Tridentino definitum est, præter spem, & fidem nullum habitum supernaturalem in pœnam peccati non deperdi: at non amittit facilitates illas, quas plorū actuum supernaturalium repetitione acquisiuit: eiusmodi enim facilitates non oriuntur à gratia habituali, sed ab industria propria eius, qui illas paulatim comparauit, nec sunt passionēs gratia, cum hæ sine illis esse queant: pereunte ergo gratia perire non debent: penitent autem, si darentur, cum sint habitus supernaturales. Respondeo, Concilio Tridentino sermonem fuisse de solis habitibus infusis, qui gratia deperdita naturam imitantur, non vero de habitibus acquisitis:

quare maiorem argumenti non
nisi cum distinctione
veram esse.